

K.O.H.G.K. DE PLATE
ARCHIEF

Inv. Nr. 2017/0189

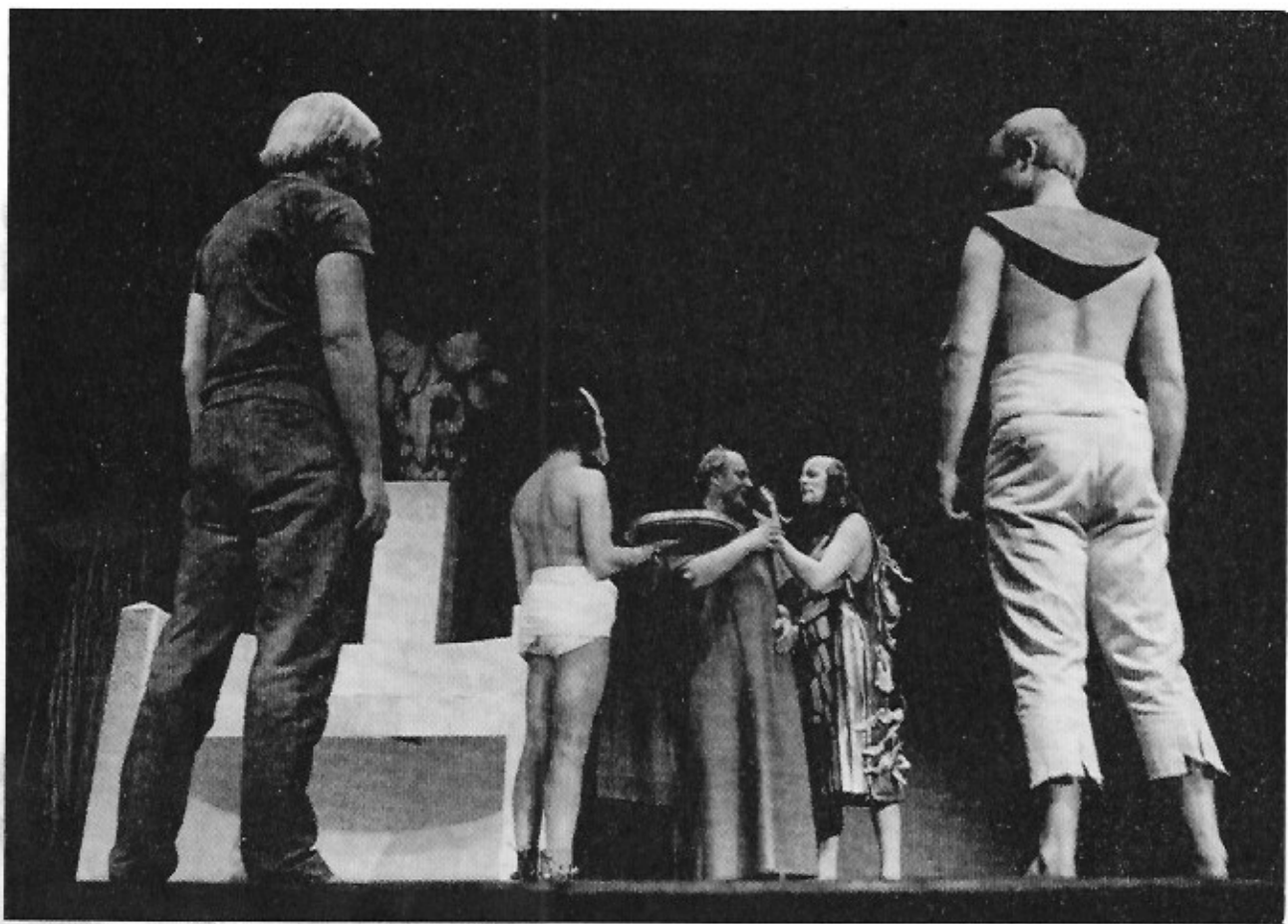
Coll. Nr.

117.7 A16 03/11/1967-09

CASINO-KURSAAL OOSTENDE

Auditorium

25-8-'67

Toneel Vandaag, Brussel

Directie : Rudi van Vlaenderen

INZET 10e SPEELJAAR

THYESTES

Hugo Claus

naar een tragedie van Seneca

Rolverdeling :

De geest van Tantalus

Alex van Royen

De furie

Hetty Verhoogt

Atrous, koning van Argos,
kleinzoon van Tantalus

Ton Lutz

Een hoveling

Herman Niels

Het koor

Hugo van den Berghe

Thyestes, Atrous' broeder

Rudi van Vlaenderen

Tantalus, Thyestes' zoon

Coen Pronk

Een bode

Jerome Reehuis

Een knecht van Atrous

Franklin Lafour

Regie : Hugo Claus

Dekor : Roel d'Haese

Kostuums : Hugo De Clercq en John Buchter

Muziek : Louis de Meester

Choreografie : Dolores Laga

Technische leiding : Berten de Bels

Assistenten : Fré van der Lee, Gilbert Deflo, Paul Ricour, Flor Stein

Kapsels : John Buchter, Servaes van Eyck

Uitvoering dekor : Paul Degueldre

In deze voorstelling is géén pauze opgenomen.

THYESTES

De Furie roept de geest van Tantalus uit de onderwereld naar Mykene om deze de aanstoker te maken van een nieuwe gruweldaad in het Atreidenhuis. De vloek der goden, door Tantalus op zich geladen, werkt door in zijn kleinzonen Thyestes en Atreus, de koning van Argos. Beide broers vervolgen elkaar in bloedige haat. Atreus lokt Thyestes, die verbannen was, naar zijn hof, veinzend zich met hem te willen verzoenen. Hij haat Thyestes omdat deze de koningin heeft verleid en de koning het gulden vlies, teken van goddelijke macht, heeft ontstolen.

De naar Mykene teruggekeerde Thyestes mag de troon delen met Atreus. Dan pleegt Atreus zijn grootste gruweldaad: hij slacht de kinderen van Thyestes en zet ze hem als voedsel voor. Als Thyestes gegeten heeft krijgt hij donkere voorvoelens en vraagt naar zijn kinderen. Atreus toont hem honend de overblijfselen. Het koor beëindigt deze tragedie van wreedheid, vervloeking en machtsstrijd, die zich weer zal voortzetten in Atreus' nakomelingen Agamemnon en Orestes.

HUGO CLAUS

Hugo Claus, wiens toneelwerk door Ton Lutz in Nederland werd geïntroduceerd, is een van de vruchtbaarste en veelzijdigste schrijvers in het Nederlands taalgebied. Hij schreef romans (De Metsiers, De koele minnares, Omtrent Dedee, De Verwondering, e.a.), gedichten (Oostakkerse Gedichten, e.a.), toneelstukken (Een bruid in de morgen, Suiker, Het lied van de moordenaar, Mamma, kijk zonder handen, De dans van de reiger, Thijl Uilenspiegel, Goudland), toneelvertalingen (o.m. Onder het Melkwoud van Dylan Thomas en Wozzeck van Büchner), filmscenario's (zijn verhaal «Het Mes» en toneelstuk «De dans van de reiger» werden door Fons Rademakers verfilmd), voerde film- en theaterregie, enz. Met «Thyestes» stond Hugo Claus het «theater van de wreedheid» voor ogen, dat Antonin Artaud (1895-1948) definieerde in zijn «eerste manifest», opgenomen in zijn in 1938 verschenen bundel «Le théâtre et son double». Claus baseerde zich op een tekst van de Romeinse advokaat, wijsgeer en schrijver Lucius Annaeus Seneca (geboren in Cordoba omstreeks het begin van onze jaartelling, leraar van Nero, gestorven door zelfmoord in het jaar 65), die op zijn beurt de antieke Griekse tragedieschrijvers parafraseerde, zij het in een wijdlopijge vorm. Hugo Claus heeft gestreefd naar een oer-taal zonder psychologie en naturalisme, om de geweldige botsing tussen heersers en halfgoden op de toeschouwers over te brengen.

De tekst van «Thyestes» verscheen als LRP 186 bij de uitgeverij De Bezige Bij, die kortgeleden ook de verzamelbundel «Hugo Claus - Acht Toneelstukken» uitgaf.

TONEEL VANDAAG, BRUSSEL

De groep «Toneel Vandaag», eind vijftiger jaren opgericht onder de naam «Hedendaags Toneel», eindigt met «Thyestes» zijn negende seizoen. Van Claus' Seneca-bewerking werden in 1966 een klein aantal voorstellingen gegeven, waaronder één tijdens het Vlaams Festival in de Stadsschouwburg in Eindhoven. Hugo Claus heeft zijn stuk met een gedeeltelijk nieuwe bezetting her-ingestudeerd voor het Théâtre des Nations in Parijs en voor het Holland Festival.

Aan «Toneel Vandaag» werken dertig acteurs en regisseurs mee. In het vorige seizoen werden 117 voorstellingen gegeven van acht stukken. De directeur van de groep, Rudi van Vlaenderen, is tevens verbonden aan het Nederlands proef- en studiecentrum voor dramaturgie en het Rijksinstituut voor Toneel en Kultuurspreiding in Brussel. «Toneel Vandaag» legt zich toe op het spelen van modern toneel in kleine zalen buiten de grote steden van Vlaenderen, maar bespeelt ook de Vlaamse hoofdsteden. Enkele voorstellingen per seizoen worden door de BRT-televisie uitgezonden.

«THYESTES» EN «TONEEL VANDAAG»

Steeds hebben wij getracht vernieuwing te brengen, zowel wat de vorm als de inhoud betreft, zowel op het gebied van de schrijftechniek als op het terrein van de speelwijze. Meer dan eens kreëerden wij jonge schrijvers (nederlandstalige en buitenlanders), brachten wij premières voor België of voor het nederlandstalige publiek.

Op de eerste plaats kon men ons het verwijt maken dat wij de vernieuwers (zoals Beckett, Ionesco en Sterckx, Christiaens of Brulin) op een nog altijd conventionele manier hebben gespeeld. Voor sommigen hebben wij, spijtig genoeg, nooit een nieuwe speelstijl gevormd. Wij hebben die stukken gespeeld alsof het gewone realistische stukken waren, ofwel hebben wij af en toe aangeleund bij het expressionisme van de jaren twintig.

Daarom hebben wij bovengenoemde schrijvers wellicht tekortgedaan. Wanneer zij braken met de conventionele dramaturgie, hadden wij een daarbij passende interpretatie-stijl moeten vinden.

In de tweede plaats zien wij dat de hedendaagse schrijvers voor het ogenblik stukken maken voor grote ensembles: b.v. Peter Weiss, Heinar Kipphardt, Arthur Adamov, enz... de kleine gezelschappen worden dus door de hedendaagse schrijvers voorbijgegaan.

Wij hebben voor het ogenblik de middelen niet meer om inderdaad van «vandaag» te zijn, zoals wij dat wel konden met Beckett en Ionesco. Wij kunnen blij zijn dat de officiële gezelschappen nu sedert enkele tijd, wel oog hebben voor het hedendaags repertorium.

En nu komt Hugo Claus met een stuk aandragen dat wél door een klein ensemble kan worden gespeeld, en dat ons meteen de kans geeft om resoluut te breken met de conventionele manier van spelen. Wanneer Claus zegt: «Geen dramatiek, geen karakter, geen doorlopende aktie! Alles is reine emotie», dan kunnen wij inderdaad de traditionele speelstijl doorbreken, en een vertoning benaderen, die overeenkomsten kan vertonen met de bedoeling van Artaud, maar die in onze tijd in alle geval «Anti» is.

Wij hebben lang naar het «anti-theater» gezocht: nu hebben wij een kans het te smeden.

Rudi VAN VLAENDEREN.